

ІНТЕРНЕТ СТАЄ В ПРИГОДІ ТИМ, ХТО ВИВЧАЄ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Анна Хранюк

Університет ім. Адама Міцкевича у Познані

Streszczenie. W artykule Autorka dokonuje przeglądu wybranych portali internetowych, w tym słowników on-line z punktu widzenia ich przydatności do nauki języka ukraińskiego jako obcego. W sytuacji, gdy brakuje dobrych podręczników do nauki tego języka dla studentów Polaków, zwłaszcza na poziomie średnio zaawansowanym i zaawansowanym, Internet staje się ważnym źródłem różnego rodzaju materiałów dydaktycznych do wykorzystania zarówno na zajęciach, jak i do pracy indywidualnej. Autorka zwraca uwagę na „słabe” i „mocne” strony omawianych portali internetowych.

Słowa kluczowe: język ukraiński jako obcy, internet w nauczaniu języka ukraińskiego, słownik on-line, dydaktyka

„Знищити нашу мову неможливо
– це те саме, що заплombувати Ніагару”
[Лесь Танюк]

Колись українську мову поза межами України вивчали здебільшого діти вихідців з України. І то – переважно в недільних школах, пунктах навчання. Сьогодні ж наша мова стає щораз більш популярною у світі, а в Польщі, напевно можна сказати – дуже популярною. Спостерігаємо все більше й більше зацікавлення мовою Франка, Лесі Українки, Шевченка. І це не тому, що бабця чи дідо жили колись в Україні...

У Познані, де на п'яти курсах російсько-української спеціалізації навчається приблизно 80 студентів, в основному поляків, а в Інституті сходознавства кожного року 40–50 третьокурсників знайомиться з мовою (лише знайомиться, бо зустрічі один раз у тиждень упродовж року, відрахувавши всі вихідні, зводяться до 30 занять), намагаємося прищепити студентам бажання: вміти більше, вміти краще, знати українську мову і культуру як свою рідну (а то й краще).

До якоїсь міри це вдається. Але ж студентіві треба дати стимул, треба навчити його, що чинити, щоб навчання було цікавим, корисним і не надто вже й складним, але ж ефективним.

Підручники, словники, записи – це все добре, коли вони напихваті. А що ж робити коли словників чи підручників немає або вони погано зредаговані, нецікаві, хаотичні, а таких безліч. І коли для початківців не так вже й важко знайти щось відповідне – то вже старшокурсникам доводиться пропонувати інші джерела, інші методи.

Сучасного світу вже не уявляємо собі без Інтернету. Інтернет зачарував усіх – дорослих, молодь, дітлахів; студентів і викладачів. Тут знайдеш і статті, і вправи, і мовні тести, поради, готові доповіді, ба, цілі видання в електронному записі.

Пошуковий сайт Google, за 0,03 секунди, на запитання - українська мова – (в лапках) знаходить 620 000 відповідей, але ж коли викинемо лапки, тоді маємо вже 1 090 000 результатів за 0,28 секунди. Не говоримо про сам прикметник “українська”, де результат 37 800 000 досягнуто за 0,21 сек. Та нас цікавить тільки мова, до того ж тільки українська.

Прослідкуймо, скільки веб-сторінок з цього мільйона стане в пригоді тим, хто вивчає українську мову.

Ось перша адреса: www.novamova.com.ua – українська мова в Інтернеті. Навчання. Словники. *Освітньо – інформаційний Інтернет – проект оновлення української мови* – така коротка характеристика сайту аж проситься, щоб туди заглянути. І що ми бачимо?

1. Студії з української

– Українською професійно

– Знайдіть помилку – (шкода, що не вказано, як правильно треба сказати)

– Тест на українськість – (це саме зауваження)

– У пошуках забутих слів

– Влучні вислови

– Цікаве про мову

– Запитання – відповіді – (на жаль немає продовження – сайт став пам’ятником Борисові Рогозі, який не прокинувся після операції і не зміг докінчити свою роботу)

2. Мова в нашому житті

– Українська мова в світі

– Мовна ситуація в Україні

– Мовні новини

– Нові книжки про мову

– Нові статті про мову

– Статистика про мову

– Етюди про мову

3. Словники-перекладачі

– укр-рос-укр

– рос-укр-рос + синоніми

– укр-рос-анг-пол-біл

– англ-рос-анг-нім

– англ-рос-анг

На жаль словник – перекладач не працює так, як повинен.

Тут же є різні лінки – посилання на веб-сторінки, серед яких – „Уроки мови”. Іноземець, який не чує довкола себе української мови щодня, може знайти відповіді на запитання, що стосуються проблем вживання того чи іншого слова. Здавалося б, знаю українську, а все ж мені цікаво прочитати відповідь на запитання „Чи тотожні вислови: під рукою і напихваті?”, „Як сказати: бажаючий чи охочий”. Борис Антоненко-Давидович написав прекрасну книжку „Як ми говоримо”. Як і де польський студент може купити таку книжку, яку повинен прочитати від „А” до „Я”? Не купить, бо в книгарні немає. Але, вписавши заголовок, – прочитає в Інтернеті відповідь на мовну проблему, а схоче – то й видрукує.

Я переглянула чимало сайтів, причетних до української мови. Безперечно, не дасться про всі розповісти, тому зупинюся на декількох, на мою думку найвагоміших. Можливо Ви їх знаєте, можливо користуєтеся іншими, але студентові треба підказати, де знайде добру інформацію.

У Познані підручників обмаль, з літератури є те, що кожний купить, перебуваючи у Львові чи Києві, чи в інших містах. В книгарні можна знайти хіба що сучасників: Андруховича, Прохаська, Сняданко, Дереша – і лише у польському перекладі. Немає оповідань чи казок, писаних простими словами, короткими, зрозумілими реченнями. Навчання мови повинно бути цікавою мандрівкою у зрозумілий світ слова іншого народу. То ж варто запам’ятати таку адресу: www.abetka.ukrlife.org. На головній читаємо: „Люби рідне – читай українське”, і далі з’являється список розділів – казки, читанки, приказки, скоромовки, лічилки. Є цілий файл усяких абеток: Акровіршова абетка, тваринна, пташина, городня, смачна, та багато інших. Кожний іноземець мусить вивчити назви тварин, пташок, кожний мусить знати, що їсть, що може з’їсти.

Ось прославлений український ГАРБУЗ:

„Він і круглий, і великий,
В грядку трохи вгруз,
Це не сонце і не місяць –
Гордий пан ГАРБУЗ”.

Зі „Смачною абеткою” вивчимо назви їжі – борщ, цибуля, диня, гогель-могель.

На сайті www.arkas-proswita.iatp.org.ua прочитаємо таке:

„Коротко про сайт:

Якщо Ви прокинулись вранці і вам раптом захотілося порозмовляти українською мовою – знайте! – наш сайт продовжить Вам це бажання на все життя!

Якщо ваші сусіди не розмовляють українською, – озбройтеся матеріалами нашого сайту і Ви українізуєте весь квартал!

І якщо Ви не знаєте, чи признаватися у коханні українською мовою, ми запропонуємо Вам такий арсенал української еротичної поезії, що не Ви, а Вам щодня признаватимуться у коханні українською!

So – let's speak Ukraine !”

І саме тут є стільки посилань на інші портали, стільки лінків, які популяризують українську мову, що дня не вистачить все переглянути. Бо ж кожен добре знає – цікаве породжує ще цікавіше і входиш у інтернетні адреси немов у зачарований лабіринт, з якого вихід один, вихід єдиний – силою волі натиснути кнопку „вихід”.

Тут же й посилання на сайт www.balachka.com, де великими літерами написано:

„Пиши українською”. Мета акції не дискримінація китайської чи інших мов світу, а популяризація української як мови спілкування в інтернеті серед українців. Мови без суржику, мішанини, покручів.

Долучившись до акції, учасник дає знати, що він пише українською, він любить читати Ваші коментарі українською, йому важко зі словником перекладати майже 10 тисяч мов та діалектів, які налічуються в сучасному світі. Поважайте Ваших співрозмовників, зробіть їм приємність. Наша мета не навчити чи змусити араба, європейця, латиноамериканця, тощо, писати українською, а лише дати поштовх пересічному українцю, який із загадкових причин приховує, не вдосконалює цей талант. Подібна акція серед інших народів визвала б сміх та непотрібність, у нас чомусь це сльози та необхідність. Зроби інтернет зрозумілішим, доступнішим для тебе, для українців!

Наївно вважати, що всі українці розуміють англійську, наївно думати, що всі українці розуміють російську, кумедно виглядатиме, коли всі українці, розпорошені долею по всіх континентах, намагатимуться порозумітися іноземними мовами, але всі українці розуміють рідну українську. Ми ж українці?” І хоча наші студенти – не українці, але ж вони хочуть знати нашу мову. Тому цей сайт теж для них.

Велику справу роблять автори лінгвістичного порталу www.mova.info, де знайдемо електронний підручник української мови, який, за словами авторів, швидко, якісно, надійно систематизує знання і дає змогу комп'ютерно тестувати ці ж знання.

У проекті створення морфемно-словотвірної бази української мови, морфемний сегментатор українського тексту, ігри.

На цьому ж сайті знаходиться словник новітніх термінів, перекладачка: англійсько-російсько-українська.

Словники необхідні при вивченні будь-якої мови, навіть своєї рідної, не то що іноземної. Словники можемо знайти на різних сайтах. Мене цікавить перекладацький польсько-українсько-польський і, на жаль, не знайшла такого, який могла б порекомендувати, яким могла б сама користуватися. Досить непоганий російсько-український словник сталих виразів www.rosukrdic.iatp.org.ua. Перекладаючи польські тексти, досить часто доводиться перекладати спочатку з польської на російську, а тоді вже на українську.

Якщо ж говорити про тлумачний словник української мови за адресою www.slovnuk.net, який містить 207 тис. словникових статей і фразеологізмів, то треба сказати, що цей електронний варіант стає в пригоді кожному, хто знає мову, незважаючи на те, чи досконало, чи тільки трохи нею володіє. Статті обширні, більші, ніж у паперовому варіанті, бо ж інтернетна мережа по суті необмежена.

Коли ж ми при темі словників, усім рекомендую адресу: www.ulif.mon.gov.ua, це лінгвістичний український портал. Відкривши сайт прочитаєте новини – літературні, мовні, повідомлення про наукові конференції. На жаль, виглядає, що сайт не надто часто актуалізується. Нас цікавить, однак, справа словників, конкретних слів і словосполучень. В підрозділі он-лайн ресурси знайдемо „Словники України on-line”, а там – словозміна, синонімія, антонімія, фразеологія. Коли працюєш в іншомовному середовищі, іноді думаєш, чи таке слово взагалі існує, чи під впливом іншої мови не вигадуєш нового слова, його форми. І ці словники допомагають так, як допомагає в такому випадку пошукова система.

APPLICATION OF INTERNET FOR STUDENTS OF UKRAINIAN LANGUAGE

Summary. In the article, the author reviews a selection of web portals, including online dictionaries, with regard to their usefulness in learning Ukrainian as a foreign language. Considering the lack of good Ukrainian language course books for Polish students, especially at intermediate and advanced levels, the Internet has become a significant source of a variety of didactic materials for both schoolwork and individual work. The author analyses the benefits and drawbacks of the web portals under discussion.

Key words: Ukrainian as a foreign language, Internet in Ukrainian language learning, online dictionary, didactics